

rabbi yeheskel mana.
kashrut expert
more horaah

יחזקאל מנהו
מומחה כשרות
מורה הוראה

Mobile: +972 522 606 750
Email: yeheskel052@gmail.com

יום שישי כ"ו טבת תש"פ

בין פירות ונעים בחורים שעוברים תהליך "כוש בקפאה"

נשאלתי לגבי פירות כגון תות שדה, או פטל שעוברים תהליך הקפאה יבשה (freeze dried) ע"י שגשאים כל הנחלים מהמוצר והמוצר נשאר שלם, ולכן החורים הנמצאים שם נשאב כל לחלחית גופן האם דינם כחורק שעבר עליו יב חודש ומותר באכילה ללא בדיקה.

אקדים קודם כל ואסביר בפן המדעי מהו התהליך הזה. היום החל להיות נפוץ השימוש בהרכה ארצות כפרט באירופה, ובמזרח הרחוק, בשיטת הקפאה יבשה דהיינו בקור ולא יבוש ע"י חום כנפוץ שהיעילות בקור היא לשמר מוצרי מזון עם מקסימום חמרכיבים והארומה שקימת בסוג המזון ע"י שאיבת הנחלים והפיכתם לגו בתהליך שנקרא סובלימציה ע"כ.

-דין יב חודש-

ועכשיו לפן ההלכתי הגמרא במסכת חולין דף נח ע"א אומרת כל בריה שאין בה עצם אינו מחקיים שניים עשר חודש, וכ"כ הטאירי, ובערוה"ש שם כתב שלא תקשה מעלוקות איך מתקיימות מעל יב חודש כיוון שלעלוקה יש עצם וגידי רק דק סביב הפה, וכן פסק הרמב"ם להלכה בהלכות פא"ס פ"ב הלכה טו וכן פסק בשו"ע סימן פד סעיף ה, רואים מדברי מרן שעיקר היתור כיוון שלאזור יב חודש הוא כעפר ובטל ממנו שם ברייה אך כל זה אם לא נשאר שלם, שהרי עם נשאר שלם ותיכר כנראה הוא מסוג אלו שיש להם עצם, או ששיטת העיבוד שהשתמשו בה משמרת את החורק כגון מי מלח או הקפאה וכו', וכן הביא מרן השו"ע בסימן פד סעיף יב מרקחת שנפלד לתוכו תולעים ועברו עליהם יב חודש יש להסתפק בהם מפני הדבש שדרכו להעמיד דברים הנשמנים בתוכו עכ"ד.

-דין שריפה בתנור-

מרן בשו"ע פסק בסימן פד סעיף יז שחורק שנשרף לחלוטין עד שנהפך לאפר מותר לאוכלו משום רפואה, ומשמע שלבריא אסור, ולכאורה נשאלת השאלה למה יהיה מותר לאכול החורק אחרי שריפה, כיוון שנהפך לאפר ובטל ממנו שם ברייה כמו בדין יב חודש ממש, והרי שם אין הבדל בין דין בריא לחולה והלאי שנא, אלא מוכרח לחלק שגם לבריא מותר במקרה שהפך לאפר ממש, אפשר להוציא חילוק זה מדברי המחזיק אך לחולה מספיק גם רק שיהיה נקלה ופגם ולא הפך לאפר ממש, אפשר להוציא חילוק זה מדברי המחזיק ברכה אות מב וכן בדרכי תשובה, והערוה"ש החיר גם לכתחילה לשרוף לבריא, וכתב על כפרי תואר וצריך לדקדק בו שיהיה נשרף עד שיעשה גחלת מבסנים ויישרף כולו עד שיעשה אפר גמור כולו אבל אם נחרך עד שנעשה כפחם לבד אסור כי עדיין יש בו ממשות, וגם שמחמת השריפה נפגם טעמו אין לאוכלו אלא לרפואה, וכן הביא בכף החיים אות קסו וכן בזכתי צדק, וכן בספר ארץ החיים שכתב שאין המבחב מועיל להסיר את החורקים, וכ"כ החכ"א, וכן כתבנו הבינת ארם והערוה"ש שע"י חמימות התנור נעשה אפר והרגיש שם דווקא בתנור חם מאד כמו שמסיקים לאפות בו, אבל לא מהני אם יניח לאחר שהוציא את הפת, ועיין בדרכי תשובה משי"כ על דבריו, וכן הפו"ח כתב שהתולעת אינה נימחה בתנור אלא נקלית ואסור, ועיין בשו"ת מלמד להועיל ח"ב אדות שנשאל על ידקות יבשים וכן על אלו

rabbi yeheskel manna
kashrut expert
more horaah

יחזקאל מנהו
מומחה כשרות
מורה הוראה

Mobile: +972 522 606 750
Email: yeheskel052@gmail.com

שמוחזקים בניעות, שכתב שכתנוד מייבש אבל לא הוסכם לאפר ואסור, יוצא מדבר זה שגם בשריפה בתנור צריך תנאים מסוימים שיחשב כדין יב חודש דהיינו אפר. ממש שלא נשאר מהם ממש, כגון חום התנור, שהחוקים יהיו גלויים לאש ולא בירקות עם מסתור וכן זמן מסוים,

ונחלקו האחרונים האם צריך דוקא שישפרו ממש ולא יהיה ניכר גופן או רק מספיק שהלחלוחית אינה חום מצטמקים, ויצא מכל האחרונים שכתבנו לעיל שצריך שהיה החרק שרוף לגמרי עפר בעלמא ולא יהיה רק נקלה שהתירו רק בחולה, וכן בשו"ת הרמ"ץ כותב שאין ראיה משום פוסק שחום התנור יפעל בגוף התולעים לעשותם כעפר ואף שנתייבש ע"י התנור מ"מ עדיין נשארים גוש ועצם עם התולעים ומה יועיל הלחלוחית והרי חבריה עדיין קיימת וניכרת, אך מאידך הבינת אדם כותב שמספיק שהלחלוחית אינה חמה מבטלו מדין כרייה, אך יש להשיג עליו שעם זה ניכר לא בטל מדאורייתא וכיבוש בן ניכרים אם לא בתנור של הפת כמו שכתב.

לסיכום:

דין יב חודש מבטל החרק והוסכו ללא ברייה לצפור ממש דאם זה היה מצוי אצל משמע שיש פה שני הסברים או שיש לו עצם או שעשו בו פעולות לשימור המוצר ובו גשמרו החוקים בתבניתם.

בדין שריפת החרק מכל מה שהבאתי יוצא שאם נשרף ברמה של אפר ממש מותר לבריא (יש חולקים ואוסרים מדין אחשביה מרבנן) ולכתחילה לא ישרוף אלא לחולה, ואם זה נקלה או רק נפגם ולא נהפך לאפר יהיה מותר רק לחולה, וצריך לשים לב שהכנסת הירקות לתנור תהיי מירקות ללא מסתור להוציא ברוקולי, כרובית, ובפירות, תוח עץ, פטל, ועוד ושהחוקים יהיו גלויים כלפי האש בחום גבוהה.

ולכן מכל האמור לעיל ייבוש בהקפאה שמרציא את הלחלוחית והחרק נשאר בשלמותו ותבניתו וניכר כמו שעניי ראו אך אפשרות להחיר לאכול פירות או ירקות שעברו את התהליך הזה וכשיכ תהליך הקפאה שנקרא iqf שמשמר את החוקים כמות שהם כך הנראה לעגיד.

הכותב וחותם למען תועלת הכלל

הצב"י יחזקאל מנהו

יום ב' ט"ז שבט תש"פ
אין ספק שיבוא ה"ת י"ד בקמ"ה אין
שם ה"ת ו"ט ו"ח
י"ה ח"י ו"ח ו"ח

